

Program

D. Scarlatti: Pet sonat (izbor)
(1685–1757)

L. van Beethoven: Sonata št. 21 v C-duru,
(1770–1827) op. 53, "Waldstein"
Allegro con brio
Introduzione: Adagio molto
Rondo: Allegretto moderato;
Prestissimo

A. Srebotnjak: Makedonski plesi
(1931–2010)
Allegro vivace
Andante
Vivacissimo
Adagio
Allegro rustico

F. Chopin: Balada v As-duru, op. 47
(1810–1849) Nokturno v cis-molu, op. 27, št. 1
Nokturno v Des-duru, op. 27, št. 2
Andante Spianato in Velika briljantna
poloneza v Es-duru, op. 22

36. koncertna sezona/koncert II

Glasbeni
abonma

Dubravka

Tomšič-Srebotnjak

klavirski recital

Kulturni dom Nova Gorica
Bevkov trg 4
5000 Nova Gorica
05 335 40 16
blagajna@kulturnidom-ng.si
www.kulturnidom-ng.si

ponedeljek, 21. november 2016, ob 20.15
Velika dvorana Kulturnega doma Nova Gorica

Neapeljski skladatelj **Domenico Scarlatti** je znan po svojih 555 klavirskih sonatah, ki jih je večinoma napisal med letoma 1719 in 1757 v službi na kraljevih dvorih na Portugalskem in nato v Španiji (umrl je v Madridu). Njegove enostavne sonate odlikujejo eleganca, rafiniranost in žlahtnost. Veljajo za mejnike v klavirskem repertoarju in predstavljajo most med baročnim in galantnim slogom klavirskega ustvarjanja. Domenico Scarlatti je v sonate vtikal ritmične prvine, ki jih je črpal iz takratne iberske ljudske glasbe in jih spretno vključeval v domiselne teme ter v gradnjo zanimivih harmonskih rešitev.

Opus **Ludwiga van Beethovna** sestavlja 32 klavirskih in 10 violinskih sonat ter druga dela s sonatnim stavkom, med temi devet simfonij. Beethoven je obliko sonate privedel do izraznega viška. Ena od umetnin, ki so tudi v skladateljevem opusu na samem vrhu, je *Sonata št. 21 v C-duru, op. 53*, znana kot Waldstein. Na nastanek te sonate sta vplivala njegov novi Erardov klavir (fortepiano) in ustvarjalni navdih po zaključku 3. simfonije – Eroice. Podnaslov je sonata dobila na podlagi posvetila knezu Ferdinandu von Waldsteinu, skladateljevemu prijatelju in mecenu. Prvi stavek, Allegro, po dolžini predstavlja polovico celotnega dela in ga opredeljuje veličastna zvočnost. Drugi stavek, Introduzione (Adagio molto), je kratek, resen in introspektiven. Tukaj dramatično moč gradi iz figurativne transformacije začetnih treh not v intervalu sekste. Obogatena ekspresivna lirika v osrednji melodiji pomensko ovrednoti skrivnostnost kontemplativnega vzdušja na začetku. Filozofsko vzdušje se brez premora razbohoti v briljantno osrednjo temo finala – Rondo – s pastoralnim značajem. To spokojnost Beethoven razvija do dramatičnega viška, ki zmagoslavno preide v iskrivo kodo. Ritmična kompleksnost, harmonska intenzivnost, tematski žar in bogastvo idej uvrščajo to sonato med najpomembnejša dela klavirskega repertoarja.

Skladatelj **Alojz Srebotnjak** prihaja iz kompozicijske šole Lucijana Marije Škerjanca na Akademiji za glasbo v Ljubljani, kjer se je kasneje, med letoma 1970 in 2001, tudi sam uveljavil kot ugleden profesor kompozicije. S svojim bogatim opusom, v katerem so orkestralna, komorna, instrumentalna, vokalna dela ter scenska, baletna in filmska glasba, se uvršča med najpomembnejše slovenske skladatelje. Sprva je pisal pod vplivom skupine skladateljev Pro Musica Viva, katere član je bil, in se spogledoval z naprednimi glasbenimi tokovi druge polovice 20. stoletja. Kasneje je sprejel neoekspresionizem postschönbergovskega tipa (A. Rijavec). Pobudo za svojo leta

1974 nastalo zbirko Makedonskih plesov je dobil v makedonski folklori, v njenih karakterističnih lestvicah, ritmičnih in čustveni elementarnosti. Ciklus obsega pet med seboj kontrastnih plesov. V prvem, tretjem in petem plesu srečamo hitri utrip osminskih ritmov, v drugem in četrtem plesu pa je v ospredju zadržana, spevna melodična linija. Skladba je nastala po naročilu glasbene založbe Schirmer iz New Yorka (ZDA). Posvetil jo je svoji ženi, pianistki Dubravki Tomšič-Srebotnjak.

Obsežen klavirski opus **Frédérica Chopina**, mojstra manjših klavirskih oblik, sestoji iz znamenitih etud, balad, nokturnov, scherzov, preludijev, polonez, mazurk in valčkov, ki jih je pisal vse ustvarjalno obdobje v serijah od štiri do štiriindvajset. Napisal je tudi dva koncerta in tri sonate. Chopinova glasba izhaja iz poljskega ljudskega izročila in ljudskih plesov, obenem pa črpa prvine pri manj uveljavljenih sodobnikih kot tudi pri 'velikih' skladateljih dunajske šole (Weber, Mozart in Beethoven). Posebno je občudoval klavirsko glasbo J. S. Bacha, ki si jo je razlagal na svoj intimen način, jo značajsko obarval in individualiziral ter posnemal njeno polifonijo. Izhajajoč iz formalnega sveta klasike in romantike je klavirsko glasbo na nesluten način poglobil v simbol bravuroznosti.

Dubravka Tomšič-Srebotnjak je v svoji izjemni, sedem desetletij trajajoči karieri na približno 5000 nastopih navduševala občinstvo v najuglednejših dvoranah in glasbenih središčih vseh celin. Kot solistka je nastopila z najznamenitejšimi orkestri, kot so Dunajski simfoniki, londonski Kraljevi filharmonični orkester, Češka filharmonija, Orkester Gewandhaus iz Leipziga, Državna kapela iz Dresdna, Orkester romanske Švice, Orkester Tonhalle iz Züricha, Orkester Mozarteum iz Salzburga, Münchenski filharmonični, Moskovski državni orkester, Kraljevi orkester Concertgebouw iz Amsterdama, Orkester Newyorške filharmonije, Filharmonični orkester Ciudad de Mexico, simfonični orkestri iz Sydneyja, Melbournu, Adelajde, Honolulua, Bostona, Chicaga, San Francisca, Detroita. Slišali so jo na recitalih v prestižnih koncertnih dvoranah v Londonu, Amsterdamu, Münchnu, Berlinu, Moskvi, Sankt Peterburgu, Pragi, Budimpešti, Madridu, Rimu, Milanu, Dublinu, Tokiu, New Yorku, Los Angelesu, Bostonu, Washingtonu, Clevelandu, Sydneyju, Melbournu, Hobartu in Taškentu. Nastopila je na pomembnih glasbenih festivalih na Dunaju, v Dubrovniku, Dresdnu, Parizu, Pragi, Tanglewoodu, na Festivalu Ravinia, Festivalu Mostly Mozart v New Yorku, v Toulousu, Montrealu, Joliette (Kanada), Aspenu in drugod.

Klavir se je začela kot čudežni otrok učiti pri štirih letih, najprej zasebno, potem pa na ljubljanski Srednji glasbeni šoli in Akademiji za glasbo pri Zori Zarnik. Po nasvetu slavnega pianista Claudia Arraua je z 12 leti odšla študirat na slovito šolo Juilliard v New York in leta 1957 diplomirala pri Katherine Bacon. Vmes se je izpopolnjevala pri Aleksandru Uninskem in bila leta 1955 izbrana za največji glasbeni talent v ZDA, dve leti pozneje se je predstavila na recitalu v znameniti Carnegiejevi dvorani, kar je v svoji biografiji z navdušenjem opisal njen slavni učitelj Arthur Rubinstein, s katerim je delala dve leti po diplomu. Sodelovala je z dirigenti, kot so Bernard Haitink, Seidži Ozava, Wolfgang Sawallisch, Rudolf Kempe, Neeme Järvi, Hans Graf, Herbert Blomstedt, sir John Pritchard, Edo de Waart, Carlos Miguel Prieto.

Od leta 1967 poučuje na Akademiji za glasbo v Ljubljani (od leta 1975 kot redna profesorica, leta 2013 ji je Univerza v Ljubljani podelila naziv zaslužni profesor). Kot mlada pianistka je zmagala na mnogih mednarodnih tekmovanjih, sedaj pa je članica mednarodnih žirij na največjih klavirskih tekmovanjih, kot so Van Cliburn, Leeds, Clara Haskil, Beethoven na Dunaju, Santander, Bach v Leipzigu, AXA v Dublinu, Schumann v Zwickau in Busoni v Bolzanu. Občasno vodi mojstrske tečaje v Evropi in ZDA.

Za svoje umetniško in pedagoško delo je prejela več nagrad in priznanj; nagrado Prešernovega sklada (1962), Župančičevo nagrado (1970), Prešernovo nagrado (1975), nagrado AVNOJ-a (1976), zlato plaketo Univerze v Ljubljani za pedagoško in umetniško ustvarjalno delo (1989). Je častna članica Slovenske filharmonije (1995) in častna meščanka Ljubljane (2005). Avgusta 2005 je prejela nagrado Orlando za recital na Dubrovniškem festivalu, ki je bil označen kot največji umetniški dosežek na glasbenem področju tistega leta.

Snemala je za velike radijske in televizijske postaje po svetu, tudi za BBC, ter od leta 1987 posnela več kot 90 zgoščenk za založbe Vox Classics, Koch International, Pentagon Classics in IPO. Leta 2003 je prejela Grand Prix du Disque Združenja Ferenca Liszta iz Budimpešte za zgoščenko leta z deli Liszta. V sezoni 2015 je nastopila na samostojnih recitalih v ZDA in v razprodanih dvoranah Tokia in Nagoje. Z Beethovnovim Koncertom št. 5 je kot solistka nastopila s Čikaškimi simfoniki na Festivalu Ravinia pred desettisočglavo množico. Na letošnjih Dubrovniških poletnih igrah je proslavila 70-letnico prvega samostojnega koncerta in ob tej priložnosti prejela tudi zahvalno plaketo tega festivala.